

Full diocesà

13 de novembre del 2022

p4 i p5 —Les tasques diocesanes en favor del patrimoni religiós i cultural

p6 i p7 —L'enigma de la guerra, per Torras i Bages

Jesucrist es va fer pobre per nosaltres

Celebrem avui la VI Jornada Mundial dels Pobres, que, amb el lema «Jesucrist es va fer pobre per vosaltres», pretén «ajudar-nos a reflexionar sobre el nostre estil de vida i sobre tantes pobreses del moment present». A la llum de l'Evangeli descobrim que aquests temps de crisi, marcats per la guerra i la pujada de preus, que generen tanta incertesa i pobresa, no són pas temps per a les lamentacions, la nostàlgia i el desànim, sinó per a confiar, esperar i comprometre'ns. «Aquest és el moment de no cedir i de renovar la motivació inicial», ens diu el papa en el seu missatge de la Jornada d'enguany.

I Francesc continua dient que «la pobresa que mata és la misèria, filla de la injustícia, l'explotació, la violència i la injus-

ta distribució dels recursos», pròpia de la lògica del rebuig. En canvi, la pobresa que allibera és la que ens alleugereix el pas i ens mostra que la senzillesa i la sobrietat generen vida i abundància per als qui menys tenen. «La trobada amb els pobres permet [...] arribar al que realment importa en la vida i que ningú no ens pot robar: l'amor veritable i gratuït.»

«Com donar una resposta adequada que porti alleujament i pau a tantes persones, deixades a la mercè de la incertesa i la precarietat?» Es tracta de donar una resposta personal i comunitària, perquè, «mentre més creix el sentit de comunitat i de comunió com a estil de vida, més es desenvolupa la solidaritat».

«Sofrint amb constància us guanyareu sempre la vostra vida»

Diumenge XXXIII durant l'any / Cicle C

Lectura de la profecia de Malaquies

Vindrà aquell dia abrusador com una fornall. Tots els orgullosos i els injustos seran igual que rostoll, i aquell dia, quan arribi, els incendiarà, no en deixarà ni l'arrel ni la tija, diu el Senyor de l'univers. Però per a vosaltres, que venereu el meu nom, sortirà el sol de la felicitat, i els seus raigs seran saludables.

(3,19-20a)

Salm responsorial

Ve el Senyor a judicar amb raó tots els pobles.

[97]

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica

Germans, ja sabeu què heu de fer si voleu imitar-nos. Entre vosaltres no vivíem mai desvagats, i a ningú no demanàvem de franc el pa que menjàvem, sinó que ens escarràvem treballant nit i dia per no afeixugar ningú dels vostres. No és que no tinguem dret a la nostra manutenció, però volíem donar-vos un exemple amb la nostra vida, perquè vosaltres l'imitéssiu. Recordeu que quan érem entre vosaltres us repetíem aquesta regla: «Qui no vulgui treballar, que no mengi.» Us escrivim això perquè sentim dir que alguns de vosaltres viuen desvagats i, a més de no treballar, es posen on no els demanen. A tots aquests, els ordenem i els recomanem en nom de Jesucrist, el Senyor, que treballin en pau per guanyar-se el pa que mengen.

(3,7-12)

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc

En aquell temps, alguns parlaven del temple, fent notar les seves pedres magnífiques i les ofrenes que el decoraven. Jesús digué: «Això que veieu, vindran dies que tot serà destruït: no quedarà pedra sobre pedra.» Llavors li preguntaren: «Mestre, quan serà tot això i quin senyal anunciarà que està a punt de succeir?» Jesús respongué: «Estigueu alerta, no us deixeu enganyar, perquè vindran molts que s'apropiaran el meu nom. Diran: «Sóc jo», i també: «Ja arriba el moment.» Deixeu-los estar; no hi aneu, amb ells. I quan sentiureu parlar de guerres i de revoltes, no us alarmeu. Això ha de succeir primer, però la fi no vindrà de seguida.» Després

els deia: «Una nació prendrà les armes contra una altra, i un regne contra un altre regne. Hi haurà grans terratrèmols, fams i pestes pertot arreu, passaran fets espantosos i apareixeran al cel grans senyals d'amenaça. Però abans de tot això se us enduran detinguts, us perseguiran, us conduiran a les sinagogues o a les presons, us presentaran als tribunals dels reis o als governadors, acusats de portar el meu nom. Serà una ocasió de donar testimoni. Feu el propòsit des d'ara de no preparar-vos la defensa: jo mateix us donaré una eloqüència i una saviesa, i cap dels vostres acusadors no serà capaç de resistir-la o de contradir-la. Sereu traïts fins i tot pels pares, pels germans, parents i amics, en mataran alguns de vosaltres, i sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom. Però no es perdrà ni un dels vostres cabells. Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida.»

(21,5-19)

«Tots els orgullosos i els injustos seran igual que rostoll, i aquell dia, quan arribi, els incendiarà, no en deixarà ni l'arrel ni la tija, diu el Senyor de l'univers»

Temps i eternitat

Carles Riera i Fonts, pvre.

A les acaballes de l'any litúrgic som convidats a pensar sobre la fi del nostre temps en aquesta terra, a examinar la trajectòria vital de cada un de nosaltres, a observar el nostre paisatge interior, en íntima lluita entre el que som i el que voldríem ser.

«Hauràs de solcar llargs exilis i la vasta superfície del mar» (deia, metafòricament, el poeta romà Virgili). Però, malgrat tempestes i calamitats, Déu és amb nosaltres: «no es perdrà ni un dels vostres cabells», diu l'evangelí d'avui.

En les dificultats temporals és on es refermen les nostres conviccions. Déu habita en la nostra quotidianitat quan l'invoquem, quan creiem en la resurrecció de Crist —amb qui estem empeltats des del baptisme— ja hi participem de la terra estant. Esbalaït i alhora confiat, el nostre ànim s'enrobusteix invocant el Déu misericordiós.

La caiguda de Jerusalem —i el seu temple— és prefiguració de la fi del món còsmic, i del nostre món individual. Si es desploma la casa exterior vol dir que abans s'ha desplomat el nostre món interior, la nostra capacitat de comprendre i d'estimar.

El secret consisteix a saber viure en esperança ara i aquí, en l'avui —etern— de Déu, amb santa pau: saber fer estada, serenament, en aquest món que ens ha tocat en sort, veient desfilar la mort, al costat nostre, lentament i silenciosa —i, tanmateix, vençuda.

La imatge

La destrucció de Jerusalem de què parla l'Evangelí no és encara la fi del món. Les desgràcies que anuncia no són pas exclusives dels últims temps. Tota la història és plena de guerres, calamitats i persecucions. Cal afrontar-les amb coratge i serenor. Sofrint amb constància ens guanyarem per sempre la nostra vida.

Destrucció del Temple de Jerusalem (s. XVIII).
Pieter Mortier

Agenda

Lit. hores: Setmana I

14 dilluns

La Mare de Déu del Patrocini
Ap 1,1-4;2,1-5/Salm 1/Lc 18,35-43

15 dimarts

—Sant Albert el Gran
—Sant Eugeni de Toledo
—Sant Leopold
Ap 3,1-6.14-22/Salm 14/Lc 19,1-10

16 dimecres

—Santa Gertrudis la Gran, rel.
—Santa Margarida d'Escòcia, reina
Ap 4,1-11/Salm 150/Lc 19,11-28

17 dijous

—Santa Isabel d'Hongria, princesa vd.
Ap 5,1-10/Salm 149/Lc 19,41-44

18 divendres

Dedicació de les Basíliques de Sant Pere i Sant Pau a Roma
Ap 10,8-11/Salm 118/Lc 19,45-48

19 dissabte

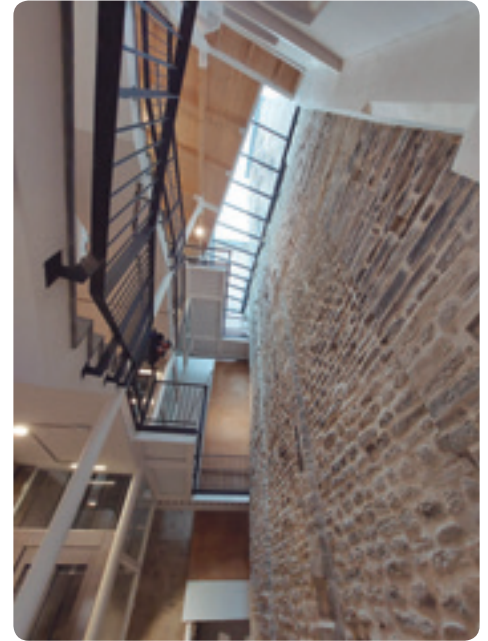
—Sant Poncià, mr.
Ap 11,4-12/Salm 143/Lc 20,27-40

20 Solemnitat de Crist Rei / Cicle C

2S 5,1-3/Salm 121/Col 1,12-20/Lc 23,35-43

Què fa el bisbat pel seu patrimoni cultural i religiós?

Repàs de les tasques de creació, restauració, manteniment i difusió durant l'any 2022

Deia el nostre bisbe Josep Maria Guix, l'any 1985, parlant del patrimoni cultural de l'Església: «Aquests béns han anat brollant del si de l'Església, en les seves comunitats, d'una manera lenta i contínua durant els seus llargs segles d'història, amb destinació al culte, a la catequesi i educació cristiana del poble. És un patrimoni religiós per la seva naturalesa, pel seu origen i per la seva finalitat, amb un valor i un interès religiós i pastoral extraordinari. Però és també un patrimoni cultural, perquè té una gran importància per a la història i la cultura; en el seu conjunt, és un testimoni viu de la profunda creença del nostre poble.» És per tot aquest seguit de valors i funcions —el punt de trobada de la comunitat, les eines i els llocs per a la celebració dels sacraments, la seva dimensió artística, la seva importància històrica...— que des de sempre a les nostres parròquies s'han realitzat treballs constants per a la creació, manteniment, restauració i difusió del patrimoni cultural.

Aquest any que es va acabant no ha estat pas una excepció, ans al contrari. Fem-ne un repàs.

La catedral

A la catedral de Sant Pere, a l'estiu es va acabar el gruix de les obres de rehabilitació integral de l'edifici de l'Escrivania, que dotarà el conjunt catedralici d'uns espais de serveis pastorals i acolliment al visitant. També s'ha treballat en la restauració del deambulatori, lloc on han d'anar les pintures de Josep Maria Sert que es van salvar de la crema de 1936, i s'han iniciat les obres de restauració del pis superior del claustre, que han de donar relleu a aquest monument gòtic tan important i resoldre problemes d'accessibilitat tant al claustre com dins la nau.

La Seu de Manresa

També ha estat un any intens a la Seu de Manresa. A més de les obres ordinàries que cada any van fent en aplicació del

seu pla director, enguany han escomès dos projectes de gran importància: la restauració de l'orgue i la restauració del frontal florentí, una obra mestra de l'art gòtic, que han instal·lat l'interior de la Seu. Una manera extraordinària de celebrar els 700 anys de la signatura del contracte per a l'edificació de l'església

Un esforç dirigit als grans temples i a les parròquies de poble

5 —actualitat diocesana

gòtica, amb l'arquitecte Berenguer de Montagut, i els 500 anys de l'estada d'Ignasi de Loiola a Manresa.

Altres actuacions

El monestir de Ripoll ha fet una actuació poc vistosa però molt efectiva: ha col·locat una gran xarxa sobre el pati del claustre del monestir per tal d'evitar l'entrada de coloms en els dos pisos del claustre. La presència dels ocells era terriblement perjudicial per a la conservació del monument i obligava a un esforç de neteja constant. Sant Jaume de Calaf, que ja havia hagut de posar xarxes al campanar l'any anterior per a evitar caigudes de pedres al carrer, ha començat les obres de restauració de les façanes i el campanar; serà una obra llarga i costosa. El santuari de la Gleba ha emprès una altra obra impressionant: la restauració del campanar barroc, que s'alça imponent sobre el Ter. Des de lluny es veuen les bastides.

Altres esglésies han afrontat obres interessants: a tall d'exemple, la restauració de les pintures barroques del cambril dels Sants Màrtirs de la Pietat de Vic, que encara continua; la renovació integral de la capella del Seminari de Vic, amb les pintures de l'artista Marko Rupnik; la neteja dels paraments interiors i la desinsectació dels bancs de l'església del monestir de Sant Joan de les Abadesses; la reparació de la façana de Santa Coloma de Centelles i la teulada de la capella de l'Espelt...

Però el treball sobre el patrimoni cultural no s'acaba en les accions per a la seva conservació: cal empènyer la difusió dels seus valors, i la bona acollença dels seus visitants. Així, aquest ha estat l'any de consolidació del projecte diocesà «Cases d'Oliba», que coordina les diferents esglésies del bisbat que ja tenen una dinàmica d'atenció al visitant;

l'agenda d'activitats al «territori Oliba», que ha inclòs concerts, visites guiades i tallers fets durant tot l'any, ha tingut un bon èxit. Al Museu Episcopal s'ha inaugurat una impactant sala immersiva. A nivell interdiocesà, el bisbat s'ha afegit a la satisfacció pels deu anys de «Catalonia Sacra», un projecte dels deu bisbats catalans per a donar a conèixer el seu patrimoni, i hi ha participat amb un seguit d'actes en diferents esglésies de la diòcesi.

També és important el foment de la creació artística. L'Albergueria, el Centre Cultural del Bisbat de Vic situat rere la catedral, ha encetat el seu 26è any de vida amb forces renovades: fins a finals de desembre es podrà veure l'exposició de pintures de gran format «Cor de paisatges», on el pintor David Casals identifica esglésies i paisatges.

En el bisbat, bé sigui des de les seves parròquies i esglésies o des de les seves institucions diocesanes, continuem treballant per la custòdia i la promoció del nostre patrimoni. Perquè si volem ser, com ens demana el bisbe Romà, «creients i creïbles», hem de ser també dignes hereus del llegat dels nostres avantpassats, i donar-li el tracte i el valor que es mereix.

Darrers nomenaments firmats pel bisbe

Mn. Agustín Arrubla García, vicerector del Seminari diocesà de Vic
Dani Font i Montanyà, delegat episcopal per al Patrimoni Cultural

L'enigma de la guerra: algunes consideracions del bisbe Torras i Bages

Abel Miró i Comas, causa Torras i Bages. www.torrasibages.org; causatorrasibages@gmail.com

Poc després de l'inici de la Primera Guerra Mundial el bisbe Josep Torras i Bages va escriure una impressionant pastoral sobre *L'enigma de la guerra*. El text va encapçalat per un versicle evangèlic que sintetitza la idea central de la carta: «És necessari, doncs, que vinguin escàndols; mes ai de l'home per qui ve l'escàndol (Mt 18,7).»

És necessari que vinguin escàndols

En un cert sentit, l'escàndol de la guerra és necessari: «La lluita humana no tindrà fi sobre la terra, perquè la ciutat de la pau perfecta és solament la ciutat eterna. Començà al principi del món en la lluita entre els dos germans Caïn i Abel; i en la humanitat, que és una família de germans, des d'aleshores s'han anat continuant les lluites de germans amb germans fins a la que avui dia, que començà entre els pobles cristians d'Europa, s'ha estès després per quasi tot el món i ve a ésser com una baralla universal del llinatge humà (*L'enigma de la guerra*, I).»

A la pau s'hi oposa, diu sant Tomàs d'Aquino, una doble lluita: d'una banda, la de l'home contra ell mateix i, de l'altra, la de l'home contra els altres. Aquesta última, que en el seu grau de major intensitat dona lloc a la «baralla universal del llinatge humà» de la qual parla el bisbe Torras i Bages, és una conseqüència de la primera. Quan el nostre desig no s'ordena a un bé real, sinó a un d'aparent —com ara les riqueses, els plaers sensibles, el poder mundà o l'èxit mediàtic—, restem intranquils, pertorbats, en guerra amb la nostra pròpia naturalesa; però és que fins i tot en el cas que ordenem la nostra vida a un bé real, o fins i tot al més perfecte de tots els béns, que és el mateix Déu, no per això cessarà la batalla que es lliura en el nostre interior: «la vertadera pau solament es troba en el bé vertader, però com que hi ha dos tipus de bé vertader, o sigui, el perfecte i l'imperfecte, també hi ha dos tipus de pau vertadera: una pau perfecta, que consisteix en la perfecta fruïció

del Bé Summe, per la qual tots els desitjos s'unifiquen i són aquietats [...]; i una pau imperfecta, que és la que es té en aquest món, car encara que el principal moviment de l'ànima s'aquieti en Déu, sempre hi ha, dintre i fora d'un mateix, algunes coses que contradiuen i pertorben a aquesta pau (Sant Tomàs, Summa Teològica, II-II, q.29, a.3, ad 4)».

El doctor Torras i Bages explica això mateix de manera molt clara i expressiva: «En la nostra vida humana abunden les contradiccions i els conflictes perquè en ella hi ha dos principis en pugna, puix no ha arribat a la perfecció [és a dir, a la glòria]; i l'elaboració de la perfecció humana, com tota elaboració, no pot ésser pacífica, sinó inquieta, per lo qual la Saviduria ha dit que la vida de l'home sobre la terra és pugna; i la santa Mare Església, la pau eterna sols la implora sobre els difunts, quan al soterrar els seus cossos diu: Requiem aeternam dona eis Domine (*L'enigma de la guerra*, II).»

El desequilibri de l'home en l'ordre individual i col·lectiu

Aquesta lluita, que es produeix a l'interior de l'home individual, comporta necessàriament una traducció, una plasmació, una corporeïtzació en l'ordre social o col·lectiu: «Lo que passa a l'home en particular passa també a la societat de les nacions, de manera que la història podem dir que es redueix a una sèrie de guerres a relatar com una nació s'ha sobreposat a l'altra, a referir i detallar aquell símbol profètic (Joel 1,4): "Lo que ha deixat l'oruga s'ho ha menjat la llagosta, lo que deixà la llagosta s'ho menjà el puguó, i lo que deixà el puguó

s'ho menjà el rovell"» (*L'enigma de la guerra, II*). La pau perfecta, tenint en compte l'estat actual de l'home, resulta impossible: «La lluita humana, tant en l'home en particular com en la societat, mai s'acabaria; l'equilibri, l'ordre, l'harmonia és la perfecció, i a aquesta no s'hi arriba aquí a la terra; la pau vertadera sols arribarà després de la selecció humana, en la perfecta ciutat de Déu que és l'eternitat. Aquí la cerquem i mai l'acabem d'assolir, la tenim davant dels ulls, la desitgem sempre, i quan creiem haver-la trobada, queda desvanescuda» (*L'enigma de la guerra, II*).

La pau perpètua mai no s'instaurarà en el món present; tot aquell que prometés l'establiment de la pau mitjançant l'acció revolucionària, el capitalisme global, l'educació en competències o l'avenç científic-tècnic seria qualificat per Torras i Bages de «curandero social», ja que «el curandero sempre promet més que no pas el metge» (*L'enigma de la*

guerra, II). La doctrina catòlica, que mai no s'aparta de l'horitzó de la realitat, no promet tant; per a ella, la pau solament es trobarà després de la victòria que l'home és cridat a obtenir en la lluita de la vida present. Aquesta lluita contra el mal es juga a un doble nivell: el primer té a veure amb el fet que la naturalesa humana, a causa de la seva finitud, no és perfecta i, en conseqüència, fàcilment pot viciar-se; el segon nivell passa per reconèixer que en la nostra naturalesa, a part d'una limitació congènita, s'hi troba una inclinació original a la perversió d'ella mateixa. Segons Torras i Bages, aquesta lluita, en els seus dos nivells, ofereix a l'home valuosíssimes oportunitats per a la seva dignificació, per al seu perfeccionament espiritual, per a la seva divinització, que és, en definitiva, allò per a què ha estat creat: «Déu permet el mal en el món per a un millor bé. L'home es divinitza en la lluita; així com Déu en el principi es mostrà Creador i omnipotent separant la llum de les tenebres, l'home es manifesta imatge de Déu separant en la seva vida el bé del mal i adherint-se al bé» (*L'enigma de la guerra, II*).

Conclusió. La solució no és humana

Davant el desequilibri que afecta l'home, tant en l'esfera particular com en l'esfera de la societat de les nacions, ¿com podem fer-nos-ho per a instaurar una era de civilització pacífica i de germanor entre els pobles que avui estan immersos en l'escàndol d'una guerra d'extermini? La clau de l'harmonia de l'home, respon Torras i Bages, no es troba en el mateix home: «per sobre dels elements humans hi ha d'haver un altre element, puix lo que hauria de produir la pau [la ciència, l'educació, la política, l'economia...] és ocasió de guerra més encesa: els homes són víctimes de si mateixos i és necessari cercar fora d'ells el remei del vici de la discòrdia [...]. Hi ha una relació humana

que volant per més amunt que no pas els projectils de les metralladores i fins que els aviadors que van per l'aire com ocells monstruosos destructors de vides humanes, posa en commoció els esperits i els fa cercar, als uns i als altres dels combatents, la protecció d'un mateix Ser invisible omnipotent qui regeix la màquina de l'existència universal. En temps de guerra els homes alcen els ulls al cel, abans sols preocupats per les coses de la terra» (*L'enigma de la guerra, III*). En moments de guerra brilla en la consciència de les persones humanes, com un llampec, un dels misteris més profunds de la nostra fe: la crida de tots els homes a ser membres d'un sol Cos, «el Cos místic de Jesucrist, compost de diferents membres que tots plegats fan la bellesa de l'Església, és a dir, de la Humanitat sobrenaturalitzada, amb natural correspondència entre ells, vivint una mateixa vida, una vida única i general» (*De la Ciutat de Déu i l'Evangeli de la pau, VIII*).

Pregària per a demanar la beatificació del Dr. Torras i Bages

Us preguem, Senyor, que aviat sigui declarat intercessor nostre en el cel aquell que, amb les seves paraules de saviesa i exemples de santedat, fou pastor insigne i patriarca espiritual de la nostra terra. Concediu-nos també, per la seva intercessió, la gràcia especial que ara us demanem.

Parenostre, Avemaria, Glòria.

Número de compte de la Causa
Torras i Bages:
ES03 2100 3962 7101 0011 1979

Crist i els pobres són inseparables

Romà Casanova, bisbe de Vic

És bo de recordar que el diumenge previ a la solemnitat de Crist Rei de tot el món, per voluntat del sant pare Francesc, és la Jornada Mundial dels Pobres. Aquest any 2022 en celebrem la sisena edició. També és bo de recordar que, en els primers instants del pontificat de Francesc, un germà cardenal li va dir que no s'oblidés dels pobres. I ho ha complert molt bé. Expressió d'aquesta sol·licitud del Papa pels pobres és aquesta jornada. Hem de vetllar que no ens passi per alt, perquè la qüestió dels pobres no és pas una més entre altres. No es tracta d'un tema balder que pot figurar o no en les comunitats cristianes. Ens hi juguem no solament la nostra credibilitat, sinó la nostra mateixa realitat profunda de creients. Crist i els pobres són inseparables. En l'únic cor del creient –com en l'únic cor de l'Església– no poden estar separats Crist i els pobres. Si hi manca un dels dos subjectes, Crist i els pobres, de fet no hi ha res en el cor del qui diu estimar, solament la buidor del qui se cerca a ell mateix.

La raó de l'estima pels pobres i la generositat envers ells és profundament teològica

La raó de l'estima pels pobres i la generositat envers ells no és ni sociològica, ni política, ni merament filantròpica, sinó profundament teològica: l'elecció del Fill de Déu que va voler fer-se pobre perquè en ell nosaltres siguem rics: *Jesucrist es va fer pobre per nosaltres, a fi d'enriquir-nos amb la seva pobresa* (2Co 8,9). I aquesta raó ens compromet encara més, perquè, al mateix temps que ens percuideix més directament, ens allibera. Ens diu Francesc, papa, en el missatge per a la VI Jornada Mundial dels Pobres: «Si Crist es va fer pobre per nosaltres, llavors la nostra vida s'il·lumina

Jornada Mundial
dels Pobres

i es transforma, i adquireix un valor que el món no coneix ni pot donar. La riquesa de Jesús és el seu amor, el qual no es tanca a ningú, sinó que va a trobar-se amb tothom, especialment amb els qui són marginats i privats del que és necessari [...]. Si volem que la vida venci la mort i la dignitat sigui rescatada de la injustícia, el camí és el de Jesús: seguir la seva pobresa, compartint la vida per amor, partint el pa de la pròpia existència amb els germans, començant pels més petits, els qui no tenen el necessari, a fi que es creï la igualtat, els pobres siguin alliberats de la misèria i els rics de la vanitat, ambdues sense esperança.»

Tot mirant la pobresa de Crist i tantes pobreses presents en el nostre món, no podem fer res més que reflexionar sobre què ha de canviar en la nostra solidaritat i en el nostre estil de vida per a poder compartir el poc que tenim amb aquells que no tenen res, per tal que ningú no sofreixi.

